

Nuorttanaste

Bajasrakadus- ja čuvgitusbladde samidi.

»Gæca mon boadam farga»

»Leket maidai digis garvvasak.»

No. 12 B.

15ad December 1901.

3ad jakkodak.

Moadde sane „Nuorttanaste“ lokkedi olgosaddest.

Nuftgo 11ad nummarest læ dieđituvvum, algga dat blađe ođđa jage rajest olgosboattat guovte gærde manost. Blađe sturodak šadda nuftgo dat čajatus-nummar.

Manga sabnelaža læ jærram must: »Igo lifči vejolaš „Nuorttanaste“ davjeb olgosaddest?» Mon im læk dam goassege sattani vissa loppeđet; dastgo mu aigge læ læmaš ucce, ja dasa darbašuvvujek ollo prettembiergasak; mutto mon læm guorrasam dasa, atte ila uccan læ dušše ovta gærde manost sami gielblađe olgusaddest; Okta samigiel blađe berriči uccemusad ovta gærde vakkost olgusboattet. Mutto ašše læ dat, atte uccan læk doallek, ja golatusak prentetussi læk stuorrak, mon namatam oudamčerka diti, atte „Nuorttanaste“ jos dat galggaši prentejuvvut daina davalas girje-prentebaiken, boadaši makset arvo mielde 400,00 kr. jagest, go ovta gærde manost olgosboatta, ærep poastaruđa, ja go dasto læk dušše 300 doallek ja bæle arvo daina æi mavse ørage, de dalle arveda, moft dat »svare rekkega»

Almage aigom mon gæčcalet, jos lbmel ællem ja dærv švuoda adda, olgosaddest blađe guovte gærde manost. Mon læm dom čavča hakkam ođđa prentem-maskina, mi bagjel 600,00 kr. maksa, ja bogstavaid 100,00 ovdast, dam jurddagest, atte »Nuorttanaste» davjodet; dastgo must læ ain dat jako, atte doallek lassanek, go blađe davjeb olgosboattegoatta, ja damditi læm mon bigjam hadde nuft halben, vai juokkehaš dam matta

nagadet doallat.

Sistdoallo šadda nuftgo davalazađat vuost vuoinalaš dingai birra ja maņnel væhaš mastge. Mon læm maidai jurdašam bigjat girkkohistorjalaš gærdomušaid daihe muittalusaid. Dieđam mon gal dam, atte buokak æi liko „Nuorttanaste“ sistdolloi, si siđasegje gavdnat buok arvotes loga ja joavddelasaid juokke sortast blađest; mutto nuftgo mon juo læm ouddal čallam Blađe i læk algujuvvum olgosaddujuvvut dam varast, atte joavddelasaid ja arvotemid čoađget dam sisa; mutto min jurda læi, go mi dam bargo algimek, atte mi dam bokte mattašæimek avkken šaddat samiađnam boaito vuodnačiegain, ja dat jurda læ mist ain dalge. Mi æp jakke, atte aibas duššas læk læmaš dak sanek, mak dam guovte jakkai „Nuorttanaste“ bokte læk gilvvujuvvum samiađnami.

Mon, gutte olgosadde læm, ferttim gal dovdastet, atte blađe sistdoallo dafhos lifči berrim læt buoreb; mutto mon læm gæččalam dakkat nu burist go læm sattam, ja go blađe muttom in læ javkkam bagjel dam mæreduvvum aige, de dat boatta dast, atte mon læm læmaš jottemen. Dam rajest mon doaivom sattet buoreb mæreduvvum aiggai skappot blađe; dastgo dat sami gandda, Ole Andreas Andersen Lavvonjargast, Tanast, gutte mu lutte læ, oappa dal farga dammađe atte satta blađe prentet, go mon læm jottemen.

Maņemusta gittam mon buokaid, guđek læk čallam valddetatte bittaid „Nuorttanastai“ ja daid, guđek læk gæččalam blađe viddetet. Must læ ain dat jakko, atte si dam bargost æi vaiba, mutto vel viššalæbbut dam

boatte jagest dakkek.

Vaimolaš dærvuodak must buok „Nuorttanaste“ lokkedi. Illolaš juovlak Hærra siste.

Ruossa.

I. C. Ryle læ gærde cælkam: Ruossa læ fabmo buok sarnest. Damtaga im datoši læt buok dingai oudast maielmest; dastgo dalle mon lifčim dego okta værjotes soaltak, okta stivriijægje kompasataga, okta dugjujægje alma dugjumbiergasitaga. Sardnedekus, gutte datto laga ja morala, malejekusek ærak helved givse ja alme hærvasvuoda. — Bajasrakadekusek ærak gulddalegjidæsek sarniguim girkoj ja oappoj birra. — Mon almage siđam Kristus ruosa.

Dat læ dat okta æino bajedamsoabbe, mi odna bæive ragjai læ nagadam maielme nubbastuttet, ja olbmui oažžot suddost hæittet.

Jos ruossa dam i matte dakkat, de i matte mikkege æra dam dakkat, i čallagest ige sarnest.

Okta sardnedægje oažžo læt burist oappam latina, græska ja hebraiska; son almage uccan daihe i maidege dugjo sieloid bestujubmai oažžot, jos son ješ læ amas ruosast ja ruosa famost.

I oktage sardnedægje, gutte i sardned Jesusa ruosa birra, læk ollo fiđnem sieloid bestujubmai.

Apostalak æi diettam maidege æra audogasvuottan æraidi ja aldsesæsek go Jesus Kristus ja su russinavlijuvvum.

Luthar ja dak æra sardnedægjek sikke ouddal ja maņnel, guđek erinoamas mærkai læk maņnasæsek guoddam lbmela rika bargost ollo sie-

loi bestujubmai, legje ruosa evangeli. um sardnedægjek.

Dam sarne matta Bassevuoigņa buristsivdnedet, ja dam son maidai aigo buristsivdnedet.

Don, gutte æraidi sardnedak! Ane ollo aige Jesus ruosa lutte. Don darbašak dam du ječak diti, vai don varjaluvvut armost; dastgo i oktage æmbo gattejuvvut darbaš go don.

Don darbašak dam maidai du dagok diti, jos dat galgga likkostuvat Hærrai gudnen.

Jos don haledak ilo sieloid bestujumest, de læge ješ lakka ruosa ja gæse æraidge dokkko.

Dobbe læ Jakob raidaras ceggjuvvum. Dobbe salasta ačče lappum barnes. Dobbe dalkastuvujuk buok vaimo sarjek. Dobbe gavdna dat vuordde siello su agalaš davveres. Dobbe alga dat illo ja rafhe, mi bisso vel jabmen sistege ja mi lassana agalašvuoda ollesvuodast alмест.

Sambaandet.

Sal. 119, 87.

»Masa de læk si mu duššen dakkam ædnamest, mutto im mon læk hæittam du goččomid.«

Buok heđin læ bestujubme, go mi gidda doallat Hærra goččomin. Davja čajeta nuft min soadest, atte vašalažak min galgget duššen dakkat, ja ballo min alla boatta go mi jurdašep, atte mi galggap vuottatallat; mutto dolop mi gidda Hærra goččomin, de galggap mi æmbo go vuottet.

Mi læp fuomašam dam, atte stuoremus hægjovuodaidæme siste læp mi daid stuoremus vuoitoid ožžom, go mi læp bataram Kristusa russi.

Min hægjovuodai siste adda Hærra su famoš ollašuvvut, damditi læp mi gievrak go mi læp hæjok. Imaslaš fuobmašæbme læ dat, mi nuft audogaslažat hæppašutta min!

Mutto nuftgo giddadoallam Hærra goččomin læ buorre min ječamek kristalaš ællem diti, nuft læ dat maidai buorre dam Hærra bargo diti, maid mi galggap dakkat; dastgo ollok læk min aige, guđek Hærra bargo vuostaičužžok.

Ješ galgga Hærra su namas hærvasmatten diti su bargos vuittoi doalvot; mutto i oktage mist oažo bataret, go soatte algga, mutto bisovažžan loapa ragjai soattat, nuft atte

vuoitto kruvno mi oažžop.

Garrodæbme

ja vuordnom lassana daina mañnemus aigin hirbmadet maidai Sameædnamest, erinoamašet nuorragærde særvest.

Ibmel namma boastot adnujuvvu. Satan ja Bærgalaga namma bægotuvvu bæivalažat. Dak issoræmus helvedsavamak njalmest olgossaddijuvujuk. Vel dat æska komfirmerijuvvum ganddage gilvvotalla garro ja vuordnoma siste. Nissonak orrok maicai burist joksame olbmaid dam bargost, ja vel manaidige læ njomon dat fastes suddo ja bahadabbe. Dat 12—13 jakkašas gandda likko hui burist, go son daina vuorrascabbain oažžo særvat garo siste. Songe orro ječas mie last dalle obba olmai.

Atte garrodæbme læ groava suddo, dam i vissa oktage apped, gutte juo i biettal, atte suddo gavdnu maielmest.

Dam goalmad rokkusest rokka-dallap mi, atte Ibmel namma basotuvvuči. Mutto garrodægje boastotadna ja æppebasota Ibmel nama groavvasænus lakkai. Orro dego i obba gavdnučige bibalest daggar sadne: »Hærra i aigo aššetæbmen dam adnet, gutte su nama duššalažžan valdda.«

Mutto garrodæbme duodašta, atte olbmust gavdnu stuora vaimo mieskasvuotta. Ibmel nama boasto adnem, Bærgalaga nama čuorvvom ja olgoscelkkujubme čappis helved savaldagain duodasta ovta vaimolage birra mi æmbo ja æmbo ladda nuoskevuodast ja bagjegæčatusast dasa mi basse læ.

Garrodæbme duodasta maidai ovta æra dinga birra namalassi, atte dat olmuš, gutte garroda, sust vaillok navcak vuottet ješječas bagjel. Dаланaga go daggar olmuš sutta, go læ juoga, mi i mana nuftgo galggaši, de luoitta son buok bahas famoid ječas stivrit. Dat læ fuones ašše dat, atte olmuš galgga læt slava su baha dabi-des vuolde.

Mutto buok bahamus dat læ go manna, lekus son dal nuorra daihe boares, ječas jorggala garrodemin su vanhemes vuostai — ja datge i læk amas dinga. Salomo cælkka:

»Gutte garroda su ačes ja su ce-

dnes, su goallo galgga časkaduvvut sukkis sævdnjaden.« Sannel. 22,20.

Jægadmættomvuodast vanhemi vuostai čuovvo rangastus davja dam ællemest. Mutto garrodet ačē ja ædne, dat doalvvo dam suokkadamus sævdnjadassi, gost olmuš ollaset oažžo lagjet, maid son læ gilvvam.

Hæppaden adnujuvvu rokkadal-lat ja namatet Jesus nama. Hæppaden adnujuvvu, go olmuš dovddasta Jesusa bæstenes; mutto garrodet ja buok helved famoid čuorvot ja Ibmel nama dam ribagi gæsset groava boastoadnem bokte, dam æi galles oro boastot adnemen.

Vare jukkehaš boadaši fuobmad dam suddolašvuoda, mi garost læ. Vare Ibmel vuoigņa ožžosi olbmuidi vaimo nuoskevuoda čajetet, vai ællem buoreb šaddaši min aige sikke nuorai ja boarrasi lutte.

Væhaš mastge.

Golbmagærdašas sorbmin.

Berlin muittala ovta golbmagærdašes sorbmin birra, mi gieskad læ dapatuvvam Mariendorff gavpug ravdast.

Sorbmiægje læi okta cigargavpelaš ja agenta, Johan Bobbe. Son læi naittalam ja asai Bellest Alliansestrassest. Mariendorffast læi son laigotam vieso muttom olmast, gæn namma læi Hemmling.

Muttom læska-nisson ja su guvhta mana 7 — 9 jakkašas gandak oroiga sæmma viesost.

Vuostarga, go Bobbe bođi sisa dam ladjni, gost dušše Hemmling æmed lavi orrot, bači son (Bobbe) Hemmling æmeda su revolværaines. Ja go oanekaš aige dast mañnel bođiga dak guokta ganda ruoktot skuvlast sorbmi son maidai sodnoge; dasto nuolati son Hemmling æmed rubmasa ja bijai dam alas lika latte vuollai, gosa son čiegos rogge læi roggam ja gokčasa dam ala rakadam. Dokko vurkki son maidai gandai likaid. Vie-so latte vuolde i læm kællar.

Oanekaš aige dast mañnel bođi Hemmling ruoktot, de jærrali Bobbe sust: »Ikgo don sida jukkat kafhekoppa?« Dasa vastedi Hemmling: »Gittos!« Son čokkani dal ja imaštallagodi æmedes javkama. Ja go son bajas gæčasti, de bavkali Bobbe guok-

ta lata su ala. Okta luodda dæivai oaivvai ja nubae fast čielggai. I goabbage luodda dadde dæivvam nuft atte son vahaguvai. Hemmling viekali dallanaga olgus barggasin.

Okta poleti-soaltat viekali sorb-mijægje mannai, gutte gačai battarus-si gata mielde, ja doppi su gidda, aito go son njuikegođi muttom aldagas-dollavavno ala; mutto sæmmast rotti Bobbe pistolas lommast bajast ja bači ječas niera vuostai, son fierali jabmen cednami.

Dam gaskast legje grannak æra lanjain mašotuvvagoattam varadedin, atte i læk šat buok riehta, ja dat viesso dievai olbmiguim. Si deivve dam algost namatuvvum læska-nisson, gutte muitali, atte aito læi son ruoktot boattam, ja son i diettam maidege dam birra, mi læ dæpatuvvam. Son læi unukas mielast ja hoapost bakkodi daid sanid: »Mon gad-dam, atte mon læm fuomašam surgades fidno.

Dal algge visobut iskadet dam viešo lanjaid, ja muttom lanjast si aice odđasišt derppujuvvum spigarid čada dam plata, mi oabman-njaline vuolde læi. Dat plata valddujuvvui erit, dam vuolde gavdnujuvvui lasko ukša, mi gavčasam læi, 6 juolge gukkušas ja 5 juolge čignusaš rokke alde Dobbe læi dat aibas alas lika, biktasak legje su baldas, dai baldi legje maidai bigjujuvvum dam guokta ganda rubmašak. Okta line-libar læi čadnujuvvum dam alas lika nubbe čiče birra.

Læska nisson valddujuvvui gid-da, ja go iskujuvuvui gavdnui ovta scengast 6 laddejuvuvum revolvær (pistola).

Go Bobbe æmed ækkedes gulai sagaid boadnjas værredago ja jabmen birra, čirrogodi son ja bakkodi: »Mu Ibmelam! Maid mon im læk juo gil-lam dam olbmui diti!«

Muttom darogiel blædes jorggali ja sisasaddi E. A. Tanast.

Dam franska præsident

Loubet hæggafakta læk 12 olbma, gœi bagjeldesolmai læ okta poletia. Dak 12 olbma dollek alelassi favta præsidentia bagjel, ja go læk stuora vuostaivalddujumek, mannek si dai oappaladdi særvai, ja alelassi læk præsidentia lakka.

Go son olgos vuolgga čuvvuk si

su mañest. Åei si oažo lobe luoit-tet su čalmest erit goassege. Dat præsidentia hæggafakta makša dam franska stati 60,000 kr.

Boarid

beloštam diti galgga læk stuora olmuš likatus Amerikast

Tyslændast

læ Chambarlain dajatusak dam mañemus franska-tyska soađe birra hirbmoš stoarma bajasboktam. Stuora čoaggalmasak adnujek oenas gavpugin main garra moarre-sanek Engelanda vuostai celkkujuk. Chamberlain læ dat olmai, gutte læ sivalaš Boarsoattai.

Tyska nissonak maidai adnek čoaggalmasaid vuostaibarggam diti Engelasa gavvatusa dai fanggiuvvum Boar-nissoni ja manai vuostai.

Davveamerikast

læk tyskalažak ovta čallaga bokte, sittam præsident Roosevelt algget duottavuodast barggat dam soađe heittujubmai buktet.

Argentinast,

Lulle-Amerikast, gost masa buok asšek læk katholikalažak, viddeduvvu bibal ollo dam aige ja vuostaivalddujuvvu iloin. Okta bibal-vuovdde Buenos Ayresast 3 manost olgus-jugi ja vuovddam 544 bibalid, 455 odđatestamantaid ja 1026 æra bibalosis. — Buristsivdnedekus Ibmel dam bargo ja addus riggis lajol

Engelandast

galggek læt manga duhat judalažak jorggaluvvum kristalašvutti. Judalašmiššona dobbe læ buristsivdnadussan barggam. Dam miššona oudast-olbmak leba dak guokta pappa Daved Bacon ja Schönberger.

Engelas odđa gonagas

Edvard læ buoccamen čoddadavda, mi hui farga satta jabmema buktet; mutto Engelandast æi viša dam gullat, atte sin gonagas buocca, dobbe celkkujuvvu atte dat i læk duotta, gonagas læ aibas dærvas.

Gærjedægje-nisson rievte ovtast.

Rievte olbmak legje čoagganam,

ja buokten læi gærgost. Okta nisson bođi oudan, son læi arvo mielde 40 jage boares. Su biktasak legje buttas ja čorggadak; mutto muodok legje ruoinas ja gudde gillamuša mærkaid. Nægge ja hætte oroi dego baittemen su muodoin olgost. Su giettagavas alde guti sou ucece manača, gutte aibas famotesvuodast vuoi-riadi jabmelagan nakkarest.

So gæčasti rokkadalle gæčastagaiguim duobmara ala.

»Čokkan,« celki duobmar, ja dat givsalas ivdne su nuodoin nubbastuvai gittevašvuottan.

Duobmar lækast dam stuora protokoalo ja celki:

»Du namma læ Luvisse Ebbesen?«

»Læ gal duobmar.«

»Vaiddalu du ala læ boattam damditi go don mañemus gaskavakčekked læk mannam muttom hafhevuovddem-baikai ja gærjedam ovta olbmast. Mi læ dust dasa celkket?«

»Mon im dovda dam olbma.«

»Don læk dalle nabbo gærjedam?«

»Læm gal.«

»Mi læ dust dal celkket du ječad beloštussan?«

Nisson lækasti čalmides biras gæčasti. Moade gadnjala oidnujegje golggetæme su nierai mielde vuolas, ja de bajedi son oaives ja celki hilljet: »I daide almakke væketet.«

»Læge roakkad, nisson!« celki duobmar. »Čilggi don ašad! Muital man sivast don dam laga bagjelduolbmama læt ferttim dakkat; gi dietta, gal satta du čilggitus dudnji avken šaddat!«

Nisson algi dal muittalet:

»Mu boadnja læ guoddam mu jakkebæle dastouddal, ja must legje 2 mana, gæi oudast mon ferttijim morraš adnet. Mu boarresæmus manna læ jabman — dat læ nelggom jamas, ja dat manna, mi must dast læ, i matte šat gukka ællet. Beivi ja vakko mietta læm mon occam bargo, mutto i læk mudnji vel likostuvvam maidege oažžot: Mon sidam gudnalašvuodast ællet, ja mudnje i læk dalle mikkege æra rađid go nælggai jabmet. Mu ječam diti mon galle dam dagašim. Go olmuš læ nelggom 4 bæive, de dalle bakčas šat i dovd-da nælgest, mon jakam, atte jabmen gæppaset boatta . . . . . Mutto